

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 " "
Helyben háshoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 " "
Vidékre postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétévi
ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilgyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzészésre nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 59. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1914. március 13

Miért?

Szomorú hírek jönnek Amerikából! A munkanélküli emberek le-
rongyolódva, fázva, az utcán lézen-
genek, szemét dombokról szedik
össze az étel hulladékot és azzal
táplálkoznak, hogy éhen ne pusztul-
janak. S ha valamelyik gyárban vagy
bányában egy munkás kidül, ezri-
vel rohanják meg a munkaadót,
csak hogy keresethez jussanak.

És e rettenetes hírek dacára a
mult hónapban egyes községekből,
kétszer annyi ember vándorolt ki az
új világba mint azelőtt!

Ezeket a szerencsétlen nyomor-
ult embereket, kik ehez az utolsó
eszközhöz fordulnak és ezeknek a
borzasztó híreknek hallatára mégis
kimennek Amerikába, nem a kincs
keresés, pénzsóvárgás, meggazdago-
dás után való vágy őrítte ki oda!

Oh nem! Sokkal reálisabb világ-
got élünk! Ma már a legtudatlan-
abb paraszt is megérti, hogy Ame-
rikában nem arathat buza helyett
csillogó aranyat, hogy ott sem hull
magától a pénz, hanem csak keser-
ves, gyötrelmes munkát fizetnek
meg.

És mégis! — Megy, siet az új
világba, mert utálja gyűlöli hazá-
ját, a mely kenyeret, igazságot nem
ad neki!

S amilyen nagymértékben elfér
egy ember lelkében a szeretet —
ragaszkodás, éppen olyan arányban
talál helyet ott magának a gyűlö-
let, elhidegülés.

És ez a megrendítő! Ez a bor-
zasztó! Mintha egy gyermek el-
hagyná a szülő anyját, ki táplálta,
nevelte, a ki egyszerre megtagadja,
elüzi magától és hagyja, hogy el-

vessen nélkülözön; megengedi,
hogy bántsák! Hát lehet annál na-
gyobb fájdalom?

Hát csoda, ha az a magyar nép
mikor látja, hogy saját hazája, az
anyaföld, melyet úgy nevez: „szülő-
földem“ nem ad neki kenyeret, igaz-
ságot: hát csoda, hogy akkor az az
éhező, nagyra törő ember, akiben azért
él a létfenntartás ösztöne: idegenbe
menekül?! Mert legyen az bármi-
lyen tudatlan falusi paraszt, szive
van és az az érző szív megsugja
neki, hogy ha idegenben szenved,
nélkülöz, az még sem fog annyira
fájni neki, mintha a szülőföldje ke-
belén éhen pusztulna; mert az ide-
gennek nem okvetlen kell őtet ke-
nyeret adó munkával ellátni, de az
anyaföldnek, a szülő hazájának ta-
lán?... Talán kötelessége volna
legalább kenyeret adni fiainak!

Igen Magyarországnak, a magyar
államnak többet kellene foglalkozni
a gyermekeivel, a magyar néppel s
annak sorsával. Elsősorban szívére
kellene, hogy vegye: a fajmagyar-
ság megmentését, a magyar faj tá-
mogatását minden módon, kedvez-
ményes kölesön adományozását, az
alkohol mértéktelen élvezésének eltil-
tását stb.

Mert igaz, hogy a nemzetiségek
testvéreink és igazságot, jogot kell
adnunk nekik, de ne feledkezzünk
meg arról, hogy a magyarság első-
sorban az államfenntartó elem s mi-
nél erősebb a magyar faj, annál erő-
sebb Magyarország. A nemzetiségek
is — az izgatókat kivéve — csak
erős Magyarországnak boldogulhat-
nak. Magyarország minden lakosá-
nak eminens érdeke tehát a magyar
fajnak erősítése.

Miért nem foglalkozunk tehát el-

sősorban azzal, hogy a magyar nép
ezrei vándorolnak ki Amerikába?!
Mért nem törődik az állam elsősor-
ban államfenntartó édes gyerme-
keivel?

K. H. I.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 12.

Háromnegyed 11 órakor nyitja meg az
ülést Beöthy Pál elnök. Az elnöki előter-
jesztések után folytatják a román tárgyalá-
sok vitáját.

Sághy Gyula: Hosszasan fejtegeti, hogy
az Apponyi-féle népoktatási törvénynek már
igen szép eredményei mutatkoztak. Ennek
volt a következménye az is, hogy Siegesku
Józsefet, ki egy román nemzetiségi jelölt
ellen lépett fel, nagy szótöbbséggel válasz-
tották meg, tehát bizonyítja ez azt, hogy a
papak és tanítók, kik Siegesku mellé állot-
tak, teljesen meg voltak elégedve az Ap-
ponyi-féle népoktatási törvényvel. Nem érti
a miniszterelnök nyilatkozatát, az iskolák
falára helyezett nemzeti címerekről. Tör-
vény rendeli, hogy a címer ott legyen és ki
azt megsérti, fegyházbüntetésre ítélendő. Ap-
ponyi nézeteit a magyar államiságról, egy
világ választja el Tisza álláspontjától.

Fejtegeti továbbá, hogy a nemzetiségi
párt vezeterei mindenkor üldözöbe fogják
azokat a román politikusokat, akik mérsék-
elt álláspontra helyezkednek. Az ilyen
urakkal tárgyalásba bocsátkozni a minisz-
terelnök részéről a legnagyobb politikai hiba
volt. A nemzetiségi politika sarkköve, hogy
az országot nemzetiségi darabokra kell bon-
tani, hogy ha valamely nemzetközi kavardás
támad, annál könnyebben kiválhassanak a
magyar állam testéből. Ezt a törekvést a
miniszterelnök tárgyalásával mindenesetre
előmozdította, mert azok az engedmények,
amelyeket a miniszterelnök fölkinált, csak
fokozták a nemzetiségek étvágát.

Fél 12 órakor a szónok szünetet kért.

Elnök: 10 percre az ülést felfüggeszti.

Sághy Gyula fejtegeti, hogy a románok
itt e hazában semmi sérelmet sem szen-

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes
lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes fel-
szerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

vednek és jogosan semmi mellőzésről nem panaszkodhatnak. Nem a sérelmek orvoslása a céljuk, hanem az, hogy a magyar szupremáció helyett román szupremációt teremtsenek, főként Erdélyben.

Maniu Gyula beszéde után Désy Zoltán mondott nagyhatású, értékes, súlyos igazságokat tartalmazó beszédet a javaslat ellen.

Berzeviczy nagyszabású beszédben védi Tiszát.

Vertán Endre beszél még a javaslat ellen.

Ülés vége fél 7 órakor.

Vádolják a tanácsot.

Elnyújtott vita a munkanélküliek segélyéről.

Nagyvárad város tegnap délután közgyűlést tartott. Az első tavaszi közgyűlés a legbékésebb hangulatban kezdődött, különösen szép momentuma volt az a bevezetés, amellyel az egyes pártok meghajtották a tisztelet lobogóját Gerő Ármin rendőrfőkapitány előtt, aki tudvaleg most ülte meg harminc éves közszolgálatának évfordulóját.

Hlatky Endre főispán elnökölt a márciusi közgyűlésen. A megnyitás után jelentette, hogy Rimler Károly polgármester indítványt terjesztett be, hogy a közgyűlés hivatalosan is üdvözölje Gerő Ármin főkapitányt 30 éves szolgálati jubileuma alkalmából.

Az indítványhoz többen hozzászóltak. Gábel Jakab a munkapárt, Olasz Béla dr a függetlenségi párt, dr Perczel Adolf a Polgári Kör, Moskovits József a Nemzeti munkapárt nevében üdvözölte a jubiléumot. Meleg, őszinte szavak hangzottak el Nagyvárad székházában s ezeket Gerő Ármin hálással megköszönte.

Hangoztatta, hogy minden erejével arra fog törekedni, miszerint a város érdekeit legjobb tehetsége szerint szolgálja. Megéljenezték.

Hlatky Endre főispán kimondja a határozatot, amely szerint a közgyűlés melegen üdvözli a főkapitányt. Egyben hozzáfűzi a maga gratulációját is.

Apróbb ügyek.

A kéményseprési szabályrendelet körül kis vihart próbáltak támasztani. Kiss Dávid sürgette, hogy könnyítsék a közönség terhét. A polgármester megnyugtató választ adott, hogy állandóan szőnyegen tartják az ügyet s alkalomadtán segítenek.

A fegyverkezési redukálás iránt Győr- vármegye irt át. Hoványi Gyula dr megvédi a tanács javaslatát, amely szerint előbbre való az ország békéje és feleslegesnek tartja a szörnyű fegyverkezést. Elfogadják a tanács javaslatát. Röviden végeznek még a hirdetési szabályrendelettel s aztán a munkanélküliek segélye került vita alá.

Arról van ugyanis szó, hogy újabb tízezer koronát akarnak adni a munkanélkülieknek. Immel-ámmal foglalkoztak a kérdéssel, látszott, hogy nem mernek határozott álláspontot foglalni. A karzat zsufolva volt munkanélkülieket alkalmazókkal...

Elrontják a munkásokat!

Dr Moskovits József élesen rámutat arra a ferde helyzetre, amelybe a tanács került a munkanélküliek segélyezésénél. Ujabb 10.000 K alamizsnát akarunk odadobni. Megszavazza a segélyt, de nem tartja helyesnek ezt a politikát.

— Alamizsnához szoktatjuk a munkásokat. Miért nem adunk nekik munkát? ... Itt a tavasz és sehol sem indult meg a munka. Ahelyett, hogy ha egy kicsit drágábban is, de vett volna fel kölcsönt a város, elpazarol ujabb horribilis összeget, ami nem segít, csak rontja a munkástársadalmat!

A nyomorultaknak adjunk segélyt, a munkanélkülieknek pedig munkát!

A közgyűlés látható helyesléssel fogadja a kamarai elnök frappáns beszédjét s hasonló értelemben szólal fel Hann Lajos is. Dr Perczel Adolf hosszúra eresztett beszédben ajánlja, hogy a kisiparosoknak adják ki a munkát.

Rozvány véd.

Dr Rozvány Jenő tiltakozik az ellen, hogy a munkanélküliség zászlója alatt egy sereg ál-munkanélküli vonul fel. Ezek mind óriási nyomorban élnek. Intézményessé kell tenni a munkanélküliek segélyezését, mint azt már Németországban tették.

— Hol? — kérdi a polgármester.

Rozvány zavarba jön és azt mondja, hogy száz német várost tudna felsorolni, de hirtelen nem jut eszébe egy sem. (Derűtség.)

A tanács ellen.

Siket Traján erősen támadja a tanácsot. Lehetne segíteni a munkanélkülieken, ha előkészítenék a közmunkákat. Itt van például a szabályozási térkép; 7 év óta nem jutottak annyira, hogy a szabályozási térkép elkészüljön, s ennek alapján megkezdődhesék a parcellázási munka, amelyre pedig volna pénz.

Sulyok István szerint 10000 koronát momentán ki kell osztani, de meg kell kezdeni a közmunkákat is.

Szabó Károly szerint adjanak munkát a kisiparosoknak. A kollektív szerződéseket ellenzi.

Dr Perczel Adolf indítványozza, hogy készítsenek városfejlesztési egységes programot.

Dr Medvigy Gábor nagyhatású beszédben támadja a tanács politikáját. Egész sereg szükséges középítkezés volna, azonban ahelyett, hogy ezeket előkészítsék, a mai törvényhatósági ülés elé is mindössze csak egy építkezést terjesztett a tanács. Sürgeti a közmunkát, ezzel lehet legjobban segíteni a munkanélküliségen, és indítványozza, hogy a tanács sürgősen intézkedjék 2 és fél millió korona kölcsön megszerzése iránt.

Rimler Károly fájjalja, hogy ennyire támadják a tanácsot, amely pedig lelkiismeretes és buzgó munkát végez. A lassúság vádjá inkább a törvényhatóságot illeti, ahol hét

órás beszédeket tartanak, ahelyett, hogy tenének valamit. Sürgetik a közmunkát, amire pedig pénz kell s mégis még egy tized perecent közköltőemelésről is írtóznak. Mi át vagyunk Latva — ugymond — a ránk háruló nagy és súlyos köteleességérzéstől s megteszünk minden lehetőt, hogy a munkanélkülieken is segítsünk. A közmunkák is megindulnak. Itt a vágóhid építése. A munkások építése szintén előkészületben van. Vagy a tüzelőraktanya építése, amely 2,600.000 koronát jelent. Csatornázást is keresztül viszük. Több mint 3 millió az ideai program. A kölcsönökkel vártunk, míg a viszonyok javulnak, most azonban megkísérli a kölcsön szerzését. Hann Lajosnak igéri, hogy a közmives kisiparosok érdekeit megóvjá.

Interpellációk.

Fél hét órakor elhangzottak az interpellációk. Grósz Menyhért a Rimanóczy-fürdő botrányos kéményét tette szóvá. Balogh Döme a kapuzárási rendelet drákói szigorral való végrehajtása, Adorján Emil dr a nyomtatvány szállítások, Weisz Lajos a vágóhídi hirdetések szövegezése, Olasz Béla a Szent-László-téri villamos bódé ügye miatt interpellált. Valamennyire megnyugtató választ kaptak.

A debreceni merénylők személyleírása.

Körözteti őket a debreceni rendőrfőkapitány.

A debreceni véres merénylet elkövetői, ki tudja, mily biztos helyen kacagnak a marokba a bukaresti rendőrség éhletlensége és a magyar rendőrhatalóságok tehetetlensége miatt. A rendőrségek dacára annak, hogy most már mindenki tudja, hogy a merénylők túl vannak a tűzvonalon, még sem szüntenek meg dolgozni, a banditák kézrekerítésén.

Ebből az alkalomból nem lesz érdektelen a debreceni rendőrség által legújában kiadott két körözlevelet ismertetnünk, amelyben a Mandasescu Silvio és Avram Tódor álnevek alatt utazó merénylők elfogatása tárgyában intézkedik. A két körözlevél szövege a következő:

Az alább megnevezett egyének ellen, kik alaposan gyanúsíthatók azzal, hogy Mandasescu Silvio és Avram Tódor álnevek alatt, illetve ezen nevekre kiállított utlevelek alatt, illetve ezen nevekre kiállított utlevelek felhasználásával Csernovitz-ba (Bukovina) utaztak és ott 1914. év február hó 20-án ók adták fel azon 15—16 kilogramm nitroglycerin derivátumot tartalmazó csomagot Miklóssy István gör. kath. püspök címére Debrecenbe, mely itt február 23-án kézbesítetvén, a püspöki hivatalban fölbontás közben felrobbant és három egyén halálát, hét egyén súlyos sérülését okozta, a debreceni törvényszék vádтанácsa 2136—1914. B. sz. a három rendbeli gyilkosság büntette miatt nyomozó levél kibocsátását rendelte el. Személyleírásuk a következő:

Név: Ilie Wasiliewitz Katarow, alias Ilie Katarau Orhei.

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár

FEST

TISZTIT

MOS

A LEGSZEBBEN.

Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.

FONTOS! Nagyváradfi fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

Foglalkozása: állítólag artista (birkózó).
 Etelkora: 27 év.
 Termete: magas, erős, vállas, herkulesi kinézésű.

Arca: hosszás, esupasz, művészi.

Haja: sötét barna.

Szemöldöke: sötét barna.

Fülei: kicsinyek.

Alla: kerek.

Szemei: Feketék, kissé kancsal.

Homloka: széles.

Bajusza: leborotvált, esetleg angol bajusz.

Szakáll: 1 2 cm. oldal szakállt visel.

Fentnevezett orosz katonaszökevény. Orhei névre a bukaresti prefektúra által 1912. év május 7-én 39.882. sz. alatt kiállított utlevele van. Jól beszél oroszul és románul.

Név: *Timof Tei Kirilow.*

Foglalkozása: állítólag arista (boxmester).

Etelkora: 30—32 év.

Termete: középnél magasabb, erős.

Haja: szőke.

Szemöldöke: szőke.

Bajusza: szőke, esetleg angolosan viseli.

Szakáll: borotvált.

Ismertető jele: mord kinézésű.

Tekintettel arra, hogy fentnevezettek a bűnvádi eljárás folyamata alatt megszöktek, felkéretnek a hatóságok, hogy őket legerélyesebben nyomoztatni, feltalálás esetén le tartóztatni s erről alólirt rendőrhatalóságot haladéktalanul táviratilag értesíteni sziveskedjenek.

Aki a tettesek bármelyikét elfogja, vagy kézreadja — megfelelő jutalomban részesül.

Debrecen, 1914. március 9-én.

Rostás s. k.
 rendőrkapitány.

A mozi hirdetések ügye.

Igen Tisztelt Szerkesztő Ur!

B. lapjuk tegnapi számban „A városi hirdetési átalány” címmel a mozgósínházakkal kapcsolatban megjelent egy közlemény. Engedje meg t. Szerkesztő Ur, hogy az igazságnak megfelelőleg ezt a közleményt helyreigazítsuk. A mozgósínházak átalányszerződése a városi hirdető vállalattal az utcai röpcédulák terjesztését célozta, nem pedig plakátok, mint a cikk írja, „rikító, vérfagyasztó” plakátok kiragasztására szólaná. A tényeket tehát hamis világításban állította be a közlemény.

A város vállalata nem teljesítene munkát, mint a színházzal szemben, amelynek színlapjait minden nap ki kell ragasztani és ez a munkadíj az átalány nagyobb részét teszi ki. Nálunk csak engedélydíjról van szó, amiért a hivatalos árszabás szerint se fizetne többet a megajánlott havi 35 koronánál, akkor sem, ha hetenkint egyszer plakátjainkat is kiragasztanák. Ez a tényállás, mi szabad kezét akarunk a plakátok terjesztésében, ezért kötnénk szerződést. — Egyébként mi üzletfelek vagyunk, mi fizetünk is annyit, mint amennyit nekünk megér a szolgáltatás. Kétoldalú megállapodásba, üzletnél, nincs joga senkinek se beleszólani.

Soraink szives közlését köszönve, vagyunk a t. Szerkesztő Urnak kész tisztelettel

Boros és Székely.

Horvát parlamenti kormány?

Zágrábi körökben azt mondják, hogy báró Skerlecz Iván bán sietve végre fogja hajtani tervét, parlamentárisá alakítja át az országos kormányt. Állítólag már meg is állapodott egyes politikusokkal az osztályfőnöki állások átvételére nézve. Tudni vélik, hogy dr. Bosnyák Tivadar zágrábi főispán lesz a helyettes bán.

Felmentették Holzeréket.

A nagyvárad kir. tábla ítélete. — Dr. Dési Géza Nagyváradon.

Szenzációs ítélettel fejezte be a nagyvárad királyi ítélőtábla a hatalmas és országos érdeklődést keltő Holzer bűnügyet. A kir. tábla a törvényszék ítéletét megváltoztatta, Holzer Mihályt a 150 rendbeli váltóhamisítás és csalás büntetnének vádjára alól felmentette, Holzer Józsefre, a másodrendű vádlottra vonatkozólag pedig helybenhagyta a törvényszék felmentő ítéletét.

A hatalmas és hosszú évekre visszanyúló bűnügy nagy szenzációt keltett annak idején. Két tekintélyes aradi kereskedő, Holzer Mihály és Holzer József a vádlottak. A feljelentő és sértett Tóth József gazdag, öreg aradi polgár, akinek a vallomása szerint több, mint 200,000 koronával károsították meg őt Holzerék.

Már hosszú idők óta húzódik az ügy. Az újabb és újabb bizonyító-felvételek, a felebbezések, főképpen pedig az öreg és beteges Holzer Mihály betegsége miatt került csak most érdemleges döntésre a bűnpör.

Holzer Mihálynak, a fiával Holzer Józseffel együtt hatalmas ruháüzlete van Aradon. Az öreg Holzer Mihály üzleti összeköttetésbe került ezzel a tipikus, öreg pénzkölesönzővel, Tóth Józseffel, aki egész fiatalon és kicsiben kezdte ezt a „váltóüzletet”, — ma pedig dúsgazdag ember.

Az „üzleti összeköttetés.”

Körülbelül 16,000 koronát adott kölcsön lassankint Tóth József Holzernek, ez az összeg azonban — a vádlott előadása szerint — a kamatokkal és Tóth József tudná megmondani, hogy miképp, folytonosan növekedett a váltókkal. Mert az összegekről váltót adott Holzer. Minden lejáratkor hozzávették a kamatokat „kikerítették” s Holzertől valami 150—200 váltó volt Tóth József kezében. Az értéke összesen 200,000 korona.

Nagyon érdekesek ezek a váltók. Majd mindeniken főri, előkelő nevek: Károlyi Gyula gróf, Justh Gyula, báró Bohus, Vársárhelyi volt főispán és így tovább.

A váltóhamisítás így történhetett, így adja elő Holzer Mihály, ezt állapította meg tényállásként a kir. tábla is.

Holzer Mihály nem tudott eleget tenni Tóth József mindig növekvő követeléseinek. Váltókkal fizetett. És bizony nem holmi 8—12 percentekkel dolgozott. Holzer aláírásával sem elégedett meg.

— Nagy és tekintélyes nevek kellenek nekem, akiknek van vagyonuk és nevük, mondotta a szorongó öregnek, akivel poharazás közben, bezárkózva csinálták az üzletet.

— Honnan vegyek én olyan neveket. kérdezte Holzer.

— Ird alá te magad, ugyis ki fogod egyenliteni azokat.

És Holzer aláírta. Előbb Károlyiét, aztán jöttek a többiek. Minden neves ember, akinek valami összeköttetése volt Araddal. Csak Tisza István nevét hagyta ki...

Tóthnak ez előtt négy évvel pénz kellett volna Holzertől. Sok pénz. Holzer nem tudott fizetni. Szorongatta, végül is feljelentette — váltóhamisításért. A feljelentés is érdekesen történt. Tóth aláíratta Sarlott aradi rendőrkapitány nevét. Aztán megkérdezte a

kapitányt, hogy aláírta-e a váltót. Persze hogy nem írta alá. Így pattant ki az ügy.

Tóth József ezzel szemben azt vallja, hogy ő legjobb hiszemmél fogadta el a váltókat, minden aláírásra azt hitte, hogy valódi, minden váltóra épp az előkelő nevek tekintettel pénzt adott és 200,000 korona kára van az ügyből. A váltók egy részét az öreg Holzer Mihály, a másik részét a fiatal Holzer József hamisította.

Az aradi törvényszék

ezelőtt három évvel Holzer Mihályt 150 rendbeli okirathamisítás és csalásért két és félévi büntetéssel sújtotta, Holzer Józsefet pedig, aki igazolta, hogy semmiféle összeköttetésben nem állott Tóthtal, felmentette a vád és következménye alól.

Felebbezés folytán került az ügy a nagyvárad kir. ítélőtáblához. Hosszas halasztás után a múlt év májusában tárgyalta az ügyet a tábla. Részletesen megemlékeztünk annak idején a tárgyalásról, melyen megjelent Holzer Mihály, öreg, beteg ember, akiben az injekciók és az állandó orvosi felügyelet tartják az életet, aztán Tóth József, az egészségtől duzzadó öreg ember, aki a pénzzel kereskedett s akinek annyi a vagyona, hogy amint a tárgyaláson mondta, maga sem tudja, mennyi.

Holzer Mihály a tábla előtt is beismerte, hogy igenis, aláírta azokat a neveket, de Tóth tudtával, sőt egyenesen akaratára. Holzer József ismét kijelentette, hogy semmi része az egész ügyben.

Az öreg Tóth megmaradt a feljelentése mellett, tagadta, hogy tudott volna a hamisításról.

A védelem a bizonyítás kiegészítését kérte, amit a tábla elrendelt, s az újabb bizonyítást az aradi törvényszék le is folytatta.

A tegnapi tárgyalás.

Tegnap folytatta az ügy tárgyalását a nagyvárad kir. ítélőtábla Böhm Jenő kir. táblabíró elnökletével. Előadó dr. Szegedy Lajos kir. táblabíró, szavazó bíró Geleta Géza táblabíró. A vádat dr. Thury Endre kir. ügyész képviselte, Holzer Mihály védelmét a kiváló budapesti kriminálista, dr. Dési Géza ügyvéd látta el, Holzer Józsefet dr. Nagy Sándor aradi ügyvéd védte.

Szegedy Lajos ismertette a per anyagát és a tábla által elrendelt újabb bizonyítás eredményét. A védelem ugyanis tanúk kihallgatását kérte, akik igazolják, hogy Tóth őket is hamis váltók aláírására akarta bírni, de nem sikerült. Bojka János, Tunszky Gyula tényleg vallották, hogy Tóth, akitől kölcsönt akartak felvenni, hamis váltóaláírást követelt tőlük. Egyiknek azt mondta, hogy a nagybátyja nevét írja alá, a másikkal egy ismert kereskedő nevét akarta, — sikertelenül — aláírni.

Ugyancsak igazolta az új bizonyítás, hogy Kintzig Ilona, az aradi milliomosnő jótállása mellett a Holzer-cég 50,000 koronát vett kölcsön, s így nem szorult Tóth József újabb pénzeire.

A perbeszéd.

Fél 12 órakor került sor a perbeszédre.

Dr. Thury Endre kir. ügyész nagy szabású érdekes beszédben bizonyítja, hogy

amilyen alapon a törvényszék Holzer Mihály bűnösségét kimondotta (és ez az alap egészen helyes volt) ugyanezen indoknál fogva Holzer József bűnösségét is meg kellett volna állapítani. Kéri mindkét vádlott bűnösségének a kimondását.

Dr Dési Géza mondta el ezután nagy koncepciójú és nagy hatást keltő védőbeszédét.

— A vádhatóság képviselője — ugymond — nem volt itt a mult tárgyaláson, nincsenek közvetlen benyomásai, azért tartja fenn a vádat. A mult alkalommal tapasztaltak azonban fényesen megcáfolják bizonyítékait, láttuk, hogy milyen egy per a papiroson és milyen, ha az élet áll előttünk a maga valóságában. A védelem megfordítója a vád bizonyítását. Ugyanazon indok alapján, amellyel a törvényszék Holzer Józsefet felmentette, fel kell menteni az öreg Holzer Mihályt is. Érdekes módon mutat rá arra, hogy a bizonyítékok Holzer Mihály vallomásának adnak igazat. Csalás nincs, mert hiányzik a tévedésbe-éjtés, vagy tévedésben tartás. Nem olyan gyengeeszi,

Tóth uram, a tapasztalt öreg escontör. Tény, hogy Holzer Mihály aláírta az előkelő idegen neveket, de Tóth tudtával és egyenesen akaratából. Ez azonban nem meríti ki a magánokirathamisítás tényálladékát. Hiányzik a használat, a felhasználás. Tóthtal szemben nem lehet használatról beszélni. Kéri védettje felmentését.

Délután fél 4 órakor folytatták a tárgyalást, amikor dr Nagy Sándor szép és határozatos védőbeszédében bizonyította, hogy a törvényszék ítélete Holzer József felmentésére nézve helyes, felmentést kér.

Fél 6 óra volt, amikor a bíróság meghozta az ítéletet, és Böhm Jenő kihirdette, hogy a tábla a törvényszék ítéletének Holzer Mihályra vonatkozó részét megváltoztatja, Holzer Mihályt az összes vádak és következményei alól felmenti, Holzer József felmentését pedig helyben hagyja.

A sértett képviselője 250,000 K kártérítés megfizetését kérte. A felmentő ítélet természetesen ezt elutasította.

A kir. ügyész az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be.

Nagyvárad urileány a színpadon.

Az ellentétes irányu politikai lapok a mult év nyarán éles tollharcot vívtak a szilaspusztai aratóünnepély miatt. A „Tiszántul” adott az ünnepélyről legelőször hírt, amit a kormány egyik fővárosi organuma sietett megcáfolni. Egyik cáfolat a másikat érte és Szilaspusztán augusztus havában kedves, poétikus hangulatban megtartották az aratóünnepélyt.

Herczeg Ferenc is jelen volt a Bölönykastélyban, a mikor az ünnepély lefolyt. A nyár javában pompázott és a földesur Nagy Bölöny József együtt örült a föld jóraival, csöndes munkáloival.

Az ünnepély egyik legérdekesebb programpontja a „Gyurkovits leányok” előadása volt. A környékbeli intelligencia fiatalága szerepelt Herczeg Ferenc vigjátékában. A műkedvelő leányok és fiatal emberek sok szívvel, kedves, naiv közvetlenséggel játszották meg szerepeiket. Az előadásokat Bihari Ákos rendezte. A siker természetesen teljes volt. Bölönyék, a Herczeg pár és az előkelő vendégek elragadtatva beszéltek Bihari Ákosról, a rendezőről és a szereplőkről.

Azóta az ősz is meg a tél is elmúlt. A pártlapokat ezer más téma izgatta. Elfelejtették a szilaspusztai aratóünnepélyt. Mindenki napirendre tért fölötte.

Valakit azonban szép álmok megvalósulása felé vezetett az aratóünnepély. Egy fiatal leányka, Molnár Jerne, a „Gyurkovits leányok” Mici személyesítőjének álmairól, vágyairól van szó.

A kisasszony felette jól, műkedvelőknél szokatlan temperamentummal játszott, beszélt a kis színpadon. Az uraknak, a vendégeknek fel is tűnt ez a színpadratermettség. Mondogatták is, hogy Jernéből még nagy színésznő lesz.

Molnár Jerne pedig érezte, hogy ez a jó, hízog kritika sok év álmait váltja majd valóra. Egyszerűen, őszintén megmondta a papájának Molnár Lajos szőlőbirtokosnak:

— Papa, én színésznő leszek. Egyezze bele.

A papák és mamák természetesen haljani sem akarnak az ilyesmiről. Molnár Lajos is csak azt ismételte meg, amit már anyi sokszor.

— Nem.

Mert Jerne öt éves korától kezdve minden héten legalább kétszer kifejezést adott eme törekvésének. A válasz mindig az volt, hogy: nem. Sőt abba sem akart beleegyezni a szigorú papa, hogy Jerne a „Gyurkovits leányok”-ban fellépjen. De Molnár Jerne — ügyes kis lány — azt ígérte, hogy soha többet nem fog arról beszélni, hogy színésznő akar lenni.

A kritikák, de különösen Bihari Ákos kritikái, azonban fokozottabb ambícióra serkentették Molnár Jernét. Addig beszélt, kért, könyörgött, míg a papája kimondta a boldogító ígent.

A kisasszony, akit Bihari Ákos tanít, szeptemberben a színészegyesület előtt le is fog vizsgázni, sőt már a szatmári színház igazgatójával tárgyalásban is van.

Munkatársunk felkereste Molnár Jerne urleányt a Schlauch-tér 18. sz. lakásán. A kisasszony épen tanult. Mégpedig a „Dolovai nábob leánya” Vilmáját tanulta a mesterével Bihari Ákossal. Az előszoba ajtaján keresztül kihallatszott:

— Első feltételem az volt, hogy sohasem fog belém szeretni.

Tarján (Bihari) válaszolt:

— A feltétel csak az volt, hogy sohasem fogok önnek szerelemről beszélni. Ezt pedig meg is tartottam . . .

Munkatársunk itt belépett a szobába. A nagy asztal mellett Molnár Jerne és Bihari Ákos ültek, előttük két hatalmas könyv. Tanultak. A bájos, közvetlen leányka féltékeny tekintett a cvikkeres tudósítóra, amit bucsuzáskor ezzel magyarázott:

— Félek attól a cvikkertől. A kegyetlen kritikusok mind cvikkeren keresztül néznek, hogy minden kis hibát nagynak lássanak. Pedig maga még fog engem látni a színpadon.

Természetesen megnyugtattuk Molnár Jernét, hogy a cvikkeresek a legjobb emberek.

Mindenesetre érdekes és figyelemre méltó tünet ez, hogy a meleg, selymes leány szobákban milyen kitartó buzgalommal törekednek a rivalda elé! Pedig . . .

És Molnár Jerne színésznő, drámai színésznő lesz . . .

H. L.

Ismét veszély fenyegeti Mezőteleget.

Attörte a Körözs a gátat. Készenlétben a tutajok. El van zárva a járási orvos.

A szokásos tavaszi áradások úgy látszik, Biharmegyében sem mulnak el minden nyom nélkül. Amily szépen indult az olvadás február végén, ép oly esunyán, mondhatni veszélyesen folytatódik most, márciusban. A hegyek csacsain, mély völgyekben tulajdonképpen még most tart a hóolvadás. Ha csak a nap melege olvasztotta volna a nagymennyiségű havat, semmi következmény sem kísérte volna a tavaszi olvadást, de pár nap óta oly bőséges esőzés is állott be, hogy az amugy is megáradt folyók medrei nem képesek több vizet befogadni.

Az első fenyegető hír, mint azt előbb lehetett látni, Mezőtelegről jött. A Sebes Körözs szeszélye az idén sem hagyja érintetlenül ezt a sokat ostromozott községet. Már napok óta zavaros a Körözs vize és állandóan több és több fadarabot hoz a hátán, ami rendesen rossz jel a Telegdiekre.

Szerdán délután a víz már oly magasra állott, hogy minden percben lehetett tartani a kitöréstől. Szerda este az eső csak növelte a lakosság aggodalmát. Mindenki rettegve leste, hogy melyik percben és hol szakítja át az amugy is gyenge gátakat a víz.

Legnagyobb veszedelem fegyegette a cigánysort. Itt bár a mult évben csinálták meg a gátakat, mégis kritikus volt a helyzet, mert a víz folyton szivárgott. A veszedelem tegnap virradóra bekövetkezett. A víz Pósalaka alatt áttörte a gátat s akadálytalanul hömpölygött végig a szántófoldeken Mezőtelegd felé. A kiszabadult Körözs-vize a Koppány-patakba ömlött.

A kis patak egyszerre veszedelmes folyóvá növe száguldott Mezőtelegden keresztül. Ami csak utjába került, mindent elpusztított.

A gyalogjáró hidakat, mint játékszerket roppantotta össze és vitte magával. A község végén a patak is kiöntött és nagyterjedelmű bevetett földet öntött el.

Különösen komoly helyzetbe jutott Grünbaum Lipót körorvos, akinek a háza előtt úgy hömpölyög a víz, hogy lehetetlenség keresztül járni rajta. Az orvos teljesen el van zárva a külvilágtól. Tegnap egyáltalán nem tudta látogatni a betegeit.

Az előljárási hivatalnak.

Ha az idő rövidesen meg nem változik és a víz tovább fog nőni, akkor Mezőteleget komoly veszedelem fenyegeti. Az előljárási hivatalnak tegnap készenlétbe helyezte az összes mentőcsónakokat és tutajokat.

Tudósítónk jelentése szerint a Körözs már a felsőbb folyásánál is kiöntött. Eled, Céeke környékén nagyon sok felszántott föld és legelő van víz alatt, ami nagy károkat jelent a jószág állományra, ha csak gyorsan el nem távozik a víz.

Tegnap egész nap esett az eső az egész Körözs mentén s félő, hogy az ár tovább nő. A délutáni órákban a levegő annyira telített volt villamossággal, hogy az esőzés tartama alatt alig lehetett használni a telefont.

HIREK

Tájékoztató.

Március 13. Bőjti est a Kath. Körben este fél 6 órakor.

Március 17. 18. 19. 20. 21. Dr Bangha Béla konferencia beszédei az olasz plébánia templomban d. u. 3 órakor nők számára, este fél 7-kor férfiak számára.

Március 22-én d. e. 7 órakor dr Bangha Béla utolsó konferencia beszéde és közös áldozás az olasz plébánia templomban.

Március 22-én d. u. 5 órakor: Katholikus Kör sajtóünnepélye dr Bangha Bélával.

Március 22. d. u. 5 órakor: Váradvelencei Kath. Kör bőjti estélye.

Március 27. d. u. fél 6-kor: Kath. Kör bőjti estélye.

Március 29. d. u. 5-kor: Váradvelencei Kath. Kör bőjti estélye.

Április 3. d. u. fél 6-kor Kath. Kör bőjti estélye.

* A harmadik bőjti est. A Kath. Kör ragyogó termében ma este ismét találkozni fog Nagyvárad előkelő, keresztény közönsége. Ki kell emelnünk a mai bőjti est jelentőségét, mert megkívánja ezt nemesak a közönség, de maga a program is, mely ismét elsőrendű embereket állít a dobogóra. Szinte fölösleges azonban jelzőket rakni a legnépszerűbb, legkedveltebb előadó, dr Némethy Gyula tb. kanonok, szemináriumi dékán kitűnő neve elé. Annyira abszolút garancia az ő neve, hogy ez magában elégséges a legszélesebb körben érdeklődést kelteni előadása iránt. Különösen akkor, amidőn olyan mélyreható és egyben érdekes problémáról fog beszélni, az ő ragyogó, színes stílusában, mint az őseber. Egész kötetet írt már erről a témáról dr Némethy Gyula s tudományos körökben is feltűnést keltett az az érdekes megvilágítás, amellyel ő kezeli e témát. A második szám egy vonzó mágnes, amely kétségkívül igen sok érdeklődőt és zenészbembert fog fölébábitani. Ugyanis *Lereszthy* Stefánia fog énekelni egy csodaszép műdalt, amelyet a Szigligeti-színház ünnepekt karnagya: *Kerner* Jenő szerzett, zongorán *Szalay* Elemér fogja kísélni. Végül *Kravjanszky* Mór tart előadást „A középkor szelleme” címmel. *Kravjanszky* alapos ismerője a középkori világnak s a legeredetibb dokumentumokat várhatjuk tőle. Az előadás fél hat órakor kezdődik.

* A bankkamatláb újra leszállt. A német, angol, francia bankok már mind áttértek a normális kamatlábra s ez, mint előrelátható volt, maga után vonta az Osztrák-Magyar Bank kamatlábjának leszállítását is. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa Budapesten tegnap tartott ülésén egy fél százalékkal szállította le a kamatlábat. Ezzel a kamatláb négy százalékra szállt le, amely a bank állandó, normális kamatlába, amilyen két év előtt volt. Ez azt jelenti, hogy pénzügyi állapotaink normális helyzetbe kerültek s vége lesz annak a sorvadó tespedésnek, mely meggátolt minden vállalkozást s lehetetlenné tett ezek részére minden keresetet.

* A harmadik szakosztály. Bihar megye harmadik szakosztálya tegnap tartotta meg ülését, melyen a márciusi közgyűléshez beadott kérvények dolgában hoztak javaslatokat. A szakosztály a segély iránti kérvénnek legnagyobb részét kedvezően intézte el, ellenben az özvegyek kegydíj iránti kérelmét elutasította a vármegye, nem akar precedenst alkotni s ezért nem teljesítette az özvegyek kérését.

Március 15 a Kath. Legényegyletben. Március 15-én d. u. fél 5 órakor az egyleti ifjuság hazafias ünnepélyt rendez saját helyiségében a következő műsorral:

1. Kuruc nóták. Előadja az egyleti zenekar.
2. Mi a haza? Ábrányi Emiltől. Melodráma, előadja ifj. Karkusz Sándor, zongorán kíséri Krempel Ferenc zenetanár.
3. Ünnepi beszéd, tartja: dr Popity János ügyvéd.
4. Talpra magyar, szavalja: Barza Antal.
5. Kont és társai. Petőfi Sándortól, szavalja: ifj. Galló Lajos.
6. Kossuth sirja, énekli az egyleti dalárda.
7. Himnusz.

Önkényes adományokat köszönettel fogadnak a debreceni vértanúk alapja javára.

* Nagyváradon is fenyeget a Körözs. A sokszor olyan szelíd, békésen folydogáló Körözs megint ijesztgeti az embereket. Most nem az a átlátszó színű, szende kis folyó, most kezd fékevesztett óriás lenni. A színig megtöltött mederben zugva, harsogva rohan a barnapiszkos zavartvízű folyó. A Körözs, úgy látszik, megakarja ismételni a múlt évben történeteket. Tavaly tudvalevően a város határában kiöntött a Körözs és elöntötte a szántóföldeket, a cigányokat megugrasztotta apró putikjaikból s elöntötte a Kolliner és a Rendes téglagyárakat. Ezeket akarja most a Körözs megismételni. Szegény cigányokon kezdte. Ezek már otthagyták lakásukat, a haragos Körözs kiüldözte őket. A Rendes-féle téglagyárnál a Körözs kiesapott medréről, elöntötte a szántóföldeket, veszélyesen nő, de még semmi komolyabb baj nincs. Csak egy embernek okozott a Körözs érzékeny károkat. Goldring Blüme halász az illető. Ennek a Körözson volt egy halászbárkája, amely egy vékony dróttal volt a parthoz erősítve. A Körözsnak mostani állapotában gyerekjáték volt ezt a drótot elszakítani s a halászbárkát magával ragadni. A halászbárka elvesztése is érzékeny veszteség Goldringre nézve, hát még az a sok hal, ami a bárkában volt felhalmozva. Ugy, hogy most körülbelül 500 korona értékű hal uszik egy magányos halászbárkán a haragvó folyam tetején. Goldring azonnal felszaladt a rendőrségre s onnan kitelefonált Szent-Andrássra, hogy ha észreveszik a bárkát, fogják ki.

* Kié a melltű? Róka Pálné berekböszörményi paraszt asszony még február hónapban talált egy arany melltűt gyémánt fejjel. Az ékszer darabot előbb a Sas passagében egy ékszerész üzletben 12 koronáért kínálta eladásra, de mert annyit nem kapott érte, elment egy másik ékszerészhez. Ez előtt az ékszerész előtt gyanús lett a dolog, behívott egy rendőrt és átadta a paraszt asszonyt, hogy kísérelje fel a rendőrkapitányságra, mert az asszony nem tudja megmondani, hol szerezte a gyémántos melltűt.

Róka Pálné ellen jogtalan tulajdon elsajátítás címén az eljárást a rendőrség megindította. A melltűt igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

* Szerencsétlenül járt kis gyermek. Boczonyi Ferenec ruhát mosott s nem vette észre, hogy ezalatt 19 hónapos Jolánka nevű leánya felmászott a diványra s a divány mellett levő szekrényről levette a lugkoldattal teli üveget. A kis leány ivott az üvegből s olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy tegnapelőtt d. u. a gyermekórházban, ahová mindjárt beszállították, meghalt.

* Lopás a templomban. Tegnap délelőtt a Kapucinus templomból ismeretlen tettes elloptott egy perselyt. A lefeszített perselyben körülbelül 20 korona apró pénz volt. A délelőtt folyamán egy őszes, hosszú szakálu, magastermetű ember tartózkodott a templomban s valószínű, hogy ez feszítette le a perselyt. A rendőrség a tettes ellen megindította az eljárást.

* Tyuklopás. Lénárd Lajosné bezárt tyuk ketrecéből a múlt éjszaka 9 drb. szárnyast elloptak. Az ismeretlen tettes ellen feljelentést tett a rendőrségen, mely megindította a nyomozást.

* Megoldják a kaszinói válságot. Az Országos Kaszinó igazgató tanácsa ma délben ül össze, hogy döntsön a nagy ügyről, amely a polgársággal szembeállította a hadsereget. A tanácskozás eredményét holnap aztán a teljes választmányi ülés elé terjesztik. Az igazgatóság formulája ez: Vay Gábor gróf elégtételt ad a megsértett palotaőröknek, illetve a kisorsolt csabai Horváth Péter palotaőrparancsnoknak. Ezzel szétmállanak aztán a többi összes lovagias ügyek.

* Örök szerelem. (A Vigadó mozgó ujdonsága.) A francia színművészet egyik legújabb remekműve, az „Örök szerelem” című 3 felvonásos társadalmi dráma kerül ma bemutatásra a Vigadó mozgósínházban. Rendkívül érdekes mese, gyönyörű kiállítás és elsőrendű alakítások szereznek igazi műélvezetet. E mellett két pompás bohózat, egy megható életkép és csodás kínai természeti felvétel van műsoron.

* A máramarosi árvíz. A múlt év júniusi árvíznek megérkezett a párja. A Tisza és mellékfolyói kiáradtak s rombolva pusztítanak. A tiszamenti községekből épületeket és az erdőkben levágott fáknak órási tömegét sodorja az ár Visó völgye felől Sziget felé. Körösmező felől kétszáz ezer koronánál nagyobb értékű fával vágat a Tisza s a meggyöngyült partok sok helyen beleomlottak. Nagybocksó község teljesen víz alatt áll. A Clotild vegyi gyárnak fafogója összeomlott. Az ugynevezett szódavasut hidja használhatatlan. Gyertyánliget községe el van szakítva a forgalomtól. A Saporka patak elöntötte a községet és igen sok ház került víz alá. — Hozzáfért e községhez nem lehet. Csak a magaslaton fekvő Gyertyánliget gyógyfürdő maradt mentesen. A községbe vezető hidak egyik legnagyobbika, az ugynevezett fekete hid szétrombolva. Tarackközön az ideiglenes vasúti hid, amely júniusban épült, tönkrement. A vasúti közlekedést átszállással bonyolítják le. Máramarosszigeten az Iza folyó a Tiszával együtt végzi romboló munkáját. Az ár már az utcákra is behatolt. Mindenfelől jelentések érkeznek hegyecsuszamlásokról. A Tisza ma újból emelkedett s elérte azt a magasságot, amely valóságos ka-

tasztrófát zuditott Szigetre 1870-ben. Szakadatlanul esik. A környékről hegyesuszamlásokat jelentenek.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beoltása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal keesegtető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

* **Eladó ház.** Schlauch-tér 12. sz. ház eladó. Értekezhetni ugyanott.

EGY VILÁGCIKK nagyváradai feltalálói.

A villamvilágítás terén nagyjelentőségű találmányra folyik a szabadalmi eljárás. Két nagyváradai törekvő fiatalember, *Tyll Árpád* műszaki irodatulajdonos és *Képes Lajos* elektrotechnikus a feltaláló.

A találmány egy négyszögletes dobozalaku elmés szerkezet, mely a villamos vezetéken szerelendő fel. Rövidzárlat esetén, a keletkezés pillanatában a szerkezet automaticen működésbe jön és a kérdéses vezetékek villamos áramát teljesen kizárja, úgy hogy a villamoság gyújtó, romboló ereje meg van semmisítve. A szerkezet másik főelőnye, hogy a rövidzárlat mellett a vonalokon fellépett hibákat azonnal megmutatja, miáltal a sokszor órákhoz tartó hibakeresés fölöslegessé van téve. Ezáltal jelentékeny munka- és pénzmegtakarítást is érnek el a villamosság világitók.

És a harmadik főelőnye a találmánynak, hogy ép oly árban szereshető meg, mint a jelenlegi biztosító készülék, sőt a fenntartása is kevesebbe kerül, mert fölösleges a jelenlegi biztosítók dugópótlások.

A feltalálók hónapokig kísérleteztek a találmánnyal, míg végre a nyilvánosságra és a szabadalmi hivatal elé merték vinni a dolgot. Eddig a fővárosban a legelső szaktekintélyeknek mutatták be, de bemutatták Nagyváradon a vas- és fémipar iskola igazgatójának és *Buzás* posta és távirtda főmérnöknek is. Mindenütt a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak a találmányról és egybehangozóan állapították meg, hogy az ép oly jelentőségű a villamos világitásra, mint a gyufa a közéletben.

A jövőben minden villamos vezetékre rá fogják szerelni a találmányt. Sőt *Belányi Imre* a villamosmű igazgatója már meg adta az engedélyt, hogy a találmányt Nagyváradon szerelhessek.

A két feltalálónak föltett szándéka, hogy Nagyváradon gyártelepet létesítenek és innen látják el az egész országot.

Szabadalmaztatni fogják találmányukat az egész világra.

A találmánynak csakhamar hire ment Nagyváradon és Budapesten; egyre-másra érkeznek az ajánlatok, akik társas viszonyba akarnak lépni a föltalálókka. Jelenleg több tőkepenés emberrel folyik a tárgyalás és ha megállapodásra tudnak jutni, akkor május elsején már felállítják a gyártelepet is.

Sőt olyan ajánlatot is kaptak már, amelyben a találmány eladására szólítják fel őket. Erről azonban egyelőre szó sincs, mert a feltalálók maguk akarják előállítani és forgalomba hozni a cikket.

Egy előkelő budapesti bank is tett ajánlatot, azonban azzal a föltétellel, hogy a telep a fővárosban legyen.

A találmány ma már a szakköröket igen élénken foglalkoztatja, sőt az iparosok továbbképző tanfolyamán *Eggelmayer* főmérnök be is mutatta a készüléket és annak előnyeit ismertette, amikor is úgy nyilatkozott a hallgatóság előtt, hogy ez a találmány az eddigi biztosítók között a legtekintélyesebb.

Legszebb ajándék orvosoknak és ügyvédeknek egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

* **Ingtalan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Autószállítási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautókat szállít az összes felszerelési cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.* nagy raktárt tart. *Telefon: 13-21.* A cégnek *Körház-utca 6. sz. a.* pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhelye van szakfelügyelet alatt. *Telefon: 13-52.* Benzin és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x **Női finom párthi fél cipők K 5,** női finom chevró v. bokszi fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 6, női finom bagaric fél cipők K 10, férfi chevro v. bokszi cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérneműek és uridivat cikkek legelőször bevásárlási forrása **Fekete Jenőné** Szt. János-utca Kispipa mellett.

Hallatlan olcsóság! Férfi kalapok, sapkák, sétabotok, esőernyők, férfi és női ingek, nyakkendők, harisnyák, kézímunkák, chlott és diszkótenyek, ridikulók. *Csipekék, himzések és szallagok* óriási választékban, alkalmi árakban Szt. László-téren Sas-palotában (volt Radó-féle helyiség) **Klein Vilmos és Társa** cégnél.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Szász épület, színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525

x **Sal Ferenc-utca 13. szám** alatt 5 szoba (3 utcai) előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara, zárt folyosóból álló lakás május elsejére kiadó. Értekezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

„The Roosevelt Shoe“ amerikai cipők 12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégüél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 120 szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — *Uti-té 14. szám* alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — *Kossuth-utca 2. szám* alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — *Hattyu-utca 35. sz.* alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, *Kossuth-utca 6. szám.*

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltökre. Mérsékelt árak. *Nagy Sándor-u. 17.*

x **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvos műszer-kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, *Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt*, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle témciszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x **Erdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc-utca 17.* *Telefon 832 sz.*

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos *Negy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám.* Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden a szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, üvegházak, vastatók, vasablakok tűzmentes vasajtók, sirkertések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban *Bihardobrosd* állomáson, legelőször egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nél Nagyváradon *Kossuth-utca 6. szám.* *Telefon szám 11-95.*

x **Tavaszi újdonságok** érkeztek *UJHELYI ROZA* női kalap üzletébe *Rimanóczy-utca Royál* kávéházzal szemben. Eredeti párisi modellek feltűnő olcsó árban kaphatók *Ujhelyi Rózánál* *Rimanóczy-utca, Kolozsvári palota*

x **Két jogász sétál a városban**, szembe találják magokat egy régi ismerősükkel *Pista* barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagó-kapu mellett

x **Erdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét *Szent János-utca 4. szám* alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítő, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá esikék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és eselédzobából álló lakás május elsejére bére kiadó. Jelentkezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

Fogak és fogsorok úgy kaucukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZÍNHÁZ

***
Heti műsor.

Péntek: Kis gróf. (Zsigmondy Annával. Bérletszünet.)

Szombat: Muzsikus leány. (Zsigmondy Annával. Bérletszünet.)

Vasárnap délután: Yankee leány; este: II. Rákóczy.

SZ. ZSIGMONDY ANNA.

Tegnap este a Cigányszerelem repríze volt s Körösházy Ilona szerepét vendég játszotta. Nem kell őt bemutatnunk, hiszen hónapok óta az ő fellépése a legnagyobb szenzációja a színháznak és közönségnek egyaránt, Sz. Zsigmondy Annával szemben nincs mit haboznia a kritikának, kimondhatjuk bátran, hogy ilyen szubrett-primadonnája nincs több a vidéknek. Tegnap este is bizonyította ezt. Hódító színpadi megjelenése van, a hangja csengő, sokat erősödött, játékában most is megvan a meleg közvetlenség és aranyos humor. És visszahozta a váradi színpadra a „Zsiga mosolyát“.

A közönség nem tudott betelni vele. Bérletszünetben játszott és mégis zsufolt ház volt. Minden felvonás után tízszer hívták a lámpák elé s az első felvonásban rendkívül kedves meglepetésben részesítették. Taps közben egyszer csak becsuszott a kulisszák mögül Zsigmondy kedvence ródlia, megrakva rogyásig virággal és csokrokkal. Ez a ródlia kedves szimbólum is volt, mert ezen siklott Zsigmondy Anna a ródlipályáról a színpadra.

Tompa Béla ügyes és ötletes, mint minden alkalommal, Sik nagy hatás mellett alakította Mócsi zsidót, Medgyaszai szépen énekelte partiját. Görög Olga sok megérdemelt tapsot kapott.

Ma este Zsigmondy egyik legkedvesebb szerepét játsza el, a Kis gróf Rózsiját.

(p. j.)

Psylander a Szigligeti-színházban. Erdélyi Miklós színiigazgatónak sikerült úgy megegyeznie Psylander-rel, hogy nemesak esti, hanem délutáni előadás is fellép 18-án és 19-én. A színház igazgatósága kéri a közönséget, hogy a jegyváltásnál legyen figyelemmel rá, mikép van számozva a jegy, ugyanis a délutáni jegyek római eggyessel, az estiek római kettessel lesznek ellátva.

Sz. Zsigmondy Anna vendég-szereplése. Még két estén át, ma és holnap ünnepelheti a közönség Sz. Zsigmondy Annát a színpadon. Ma este legbájosabb szerepét, A kis gróf Csillag Rózsiját játsza, szombaton pedig a Muzsikus leányban lép fel.

IRODALOM

A Trombitás Süvege. Hegedüs Sándor, számos könyvének sikere után most jelen meg először Radó Antal kitűnő vállalata, a Magyar Könyvtár sorozatában. Egyfűzetre való novellával szerepel itt; címe: A trombitás süvege. Kilenc elbeszélés van a fűzetben, valamennyi ötletes, erős intelligenciával elgondolt, nagy készséggel megkomponált történet. Komoly irodalmi készséggel megkomponált történet. Komoly irodalmi becsvágy jellemzi e történetek íróját, ki mindig valami mélyenjárót, a pillanat hatásán tulmenőt akar mondani, de mindig a kellemesen csevegő, világfiás szellemű ember hangján. A trombitás süvege egyike legértelmesebb és irodalmilag is legbecesebb műveinek, mely méltán képviseli tehetségét a legnépszerűbb magyar fűzetes vállalatban. A fűzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adja ki; ára 30 fillér.

SPORT

Elmaradt mérkőzés. Vasárnap d. u. megint csend lesz a Sport-téren, nem lesz football. A folyton tartó esőzés miatt a Rhédey-kerti Sport-tér még mindig nincs olyan karban, hogy azon valamirevaló sportolást lehetne folytatni, azért a vasárnapra tervezett labdarugó mérkőzések ismét halasztást szenvednek.

A NAC választmányi ülése. A NAC választmánya ma este fél 9 órakor a Pannonia külön helyiségében ülést tart. A NAC vezetősége ez uton is kéri a választmányi tagokat, hogy pontos időben és teljes számban jelenjenek meg, tekintettel a fontos ügyekre, amelyekről szó lesz.

TÁVIRÁTOK

***
Uraikodók találkozása.

Berlin, márc. 12.

Viktor Emánuel olasz király március 22-én Velencébe megy és 24-én találkozik Vilmos császárral. Vilmos császár több napot tölt Velencében és aztán a Hohenzollern hajón Korfuba megy.

Ujházi ma esküszik.

Budapest, március 12.

Ujházi ede és Novák Margit esküvőjét tegnaptól mára halasztották. Ma, pénteken délután fél 4 órakor lesz a polgári kötés a VII. ker. anyakönyvvezető előtt, ha a mester állapotában tartós a javulás, akkor az új pár Abbáziába utazik.

Hazai a királynál.

Budapest, márc. 12.

Hazai honvédelmi miniszter a királynál volt kihallgatáson. Bécsből most érkezett Budapestre.

Fejérváry állapota.

Budapest, márc. 12.

Báró Fejérváry állapota kielégítő. A király többször érdeklődött a beteg hogyléte iránt.

Az orosz véderőjavaslat.

Szentpétervár, márc. 12.

(Saját tudósítónktól.) A duma ma kezdte meg a nagy véderőjavaslat tárgyalását. Óriási ujjabb összegeket fogadtak el a hadsereg és hadi tengerészet fejlesztésére.

KÖZGAZDASÁG

***
Gabona üzlet.

Buza áprilisra	— — —	12.55
Buza májusra	— — —	12.49
Buza októberre	— — —	11.36
Rozs áprilisra	— — —	9.50
Rozs októberre	— — —	8.71
Zab áprilisra	— — —	7.71
Zab októberre	— — —	7.74
Tengeri májusra	— — —	6.81

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	843.—
Osztrák hitelrészvény	—	638.50
4%-os koronajáradék	—	82.05
Osztr. magy. államv.	—	712.—
Jelzőlogbank	—	443.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	519.—
Hazai bank	—	282.50
Magyar bank	—	530.50
Keresk. bank	—	3660.—
Rimamurányi	—	664.50
Salgótarjáni kőszén	—	722.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1048.—
Közuti vasut	—	626.50
Városi villamos	—	330.50
Adria	—	5.99—
Atlantika	—	—

SZERKESZTŐI PÓJTÁRS:

***
P. M. Iskolai dolgozat színvonalán áll. Nem közölhető.

A végzet. Hiperrromantikus dolog, a mai kor az efféléket nem kedveli.

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADAR.

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállít utánvétellel

Balatonvidéki Méz kiviteli Vállalat Balatonfőkajár.

Főképviselelk Nagyvárad és vidékére BIRÓ JÓZSEF ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számítva felvesz.

MEGHÍVO.

Az **Olaszai Takarékos és Hitel-szövetkezet** (Nagyváradon) 1914. évi március hó 21-én szombaton d. u. 4 órakor a Belvárosi Népbank helyiségében rendes évi közgyűlést tart; a közgyűlésre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja

Nagyvárad, 1914. március 12-én az **Igazgatóság.**

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése és ennek kapcsán a felügyelő bizottság véleményes jelentése az általa megvizsgált könyvek és számadások vezetéséről, illetve kiállításáról és a felmentvény megadásának kérdése.
2. A kilencedik évtársulat üzletrészei utáni osztalék meghatározása.
3. Alapszabálymódosítás.
4. A szövetkezet bármely tagja által a közgyűlést nyolc nappal megelőzőleg írásban benyújtott indítványok tárgyalása.

Megjegyzés!

Az »Alapszabályok« 20 §-a értelmében a lejárt kilencedik évtársulattal szembeni követelés csak a közgyűlés napjától számítandó egy éven belül érvényesíthető!

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

FÁBIÁN J.

törvényszékiileg bejegyzett cég épület- és butor-asztalos

Nagyvárad, Pereces-utca 9. szám.

Elvállal minden ezen szakmába vágó munkákat szakszerű és pontos kivitelben, úgy helyben, mint vidéken. **Költségvetés díjtalanul.** Szives pártfogást kér

Fábián J., asztalos.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni " 28 " zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműek zsebkendők, ridikülők pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klópli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Husvétii parfümök 20 fillértől a legfinomabbig.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonnesek naponta felvételre.**

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiniszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint aszur- és muslin-harisnyákat, kivágot cipőkhöz a legmegbízhatóbban készíti. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Simon Lajos

kosárfonodája

Vizvezeték-utca 37. szám a'att.

Utazó és ruhás

kosarak

raktáron vannak.

ELVÁLLAL: mindennemű ezen szakmába vágó munkát fennott butorokat bármiféle kivitelben **méltányos árakban** számítok.

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percnnyire.

Czím: a kiadóhivatalban.

Különvonat

a **Félix-fürdőből**
Várad-Velence
és **Nagy-Várad**
állomásra.

Október 1-től minden este **8:06** perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kiránduló közönségnek a gyorsfürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére.

Indulás: Nagyváradról: délután **4 óra 28** perckor Várad-Velencéről. **4 óra 38** perckor. Érkezés a Félix-fürdőbe **5 óra 06** perckor **Visszatérés** este **8 óra 06** perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fűtve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzio-rendszer. Fürdés, lakás, élelmezés heti 56 koronától. Posta, távirda, telefon egész éven át nyitva.

Csúz, Kiszvény, izületi lobok és mindennemű reumatikus bántalmaknál **évszázadok óta a Félix-gyógyfürdő kénes hévviz forrásait** kitűnő eredménnyel használják.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

4904-914 sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága kgy. sz. véghatározatával elrendelte az új közbiztonsági felépítést.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán az új közbiztonsági összes felszerelési és építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi április hó 20 napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fog tartani.

Az árlejtésen részt vehet mindazon hazai szakértő iparos és vállalkozó, aki üzletének gyakorlására megfelelő hatósági engedéllyel bír.

A vállalatba adandó munkálatok a következők: 1. föld, kőműves és elhelyező munka, 2. vasmunka, 3. kőfaragó 4. ács munka, 5. bádogos munka, 6. csepeztető munka, 7. asztalos munka, 8. lakatos munka, 9. mázó munka, 10. üvegező munka, 11. burkoló munka, 12. asbest padló munka, 13. kályhás munka, 14. szobafestő munka, 15. csatornázó munka, 16. vízvezetési és berendezési munka, 17. olaj vizelde munka, 18. marha mérleg, 19. itató kut, 20. udvar rendezés, 21. aszfaltozás, 22. általános külső (udvari) csatornázás, 23. általános külső vízvezeték, 24. gépi berendezések és felszerelések, 25. villamos vezeték és berendezés, 26. drótháló munka.

Bánatpénzül az ajánlati összegnek 250000 koronáig terjedő részére 5%-a, ezenfelüli részére pedig 20% teendő le a városi házi pénztárba, vagy bármely m. kir. adóhivatali pénztárba, vagy állampénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolatait csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1914. évi április 20 ik napjának délután 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok egy koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a munkálat, a melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csak az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsjót a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

Ajánlatot úgy az összes munkálatokra, mint egyes munkanemekre lehet tenni. Munkanemenkénti ajánlatok azonban csak a fenti részletezés szerint tehető, vagyis az egyes épületekre munkanem szerinti ajánlatot tenni nem szabad s ily ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Az összes vagy több munkanemre tett oly ajánlatok; melyekben nincs világosan kitéve, hogy ajánlattevő a munkálatokat csak osztatlanul vállalja, ajánlattevőt a megajánlott munkanemekre külön-külön is kötelezi.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a város mérnöki hivatalánál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések 10 koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt s árlejtési feltételeket, ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri s azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozásai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező. Az összes munkálatok csak egy fő vállalatnak adatnak ki, miért is egyes nemekre tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keresek, és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fentartja a jogt, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1914. március hó 7-én.

Komlóssy József,
jog. és gazdasági tanácsnok,
küld. elnök.

Ha nincs megelégedve

szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** oriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6 (Sonnenfeld-palota) és meglepí önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalmi és gyászruhát 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről utat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Hirdetmény.

Értesítjük a t. jégfogyasztó közönséget, hogy Székely Ferencz a városi jéggyár üzletvezetője a város szolgálatából kilépett és helyette Nagyvárad város közönsége Vermes Mórt alkalmazta.

Telefon szám: 651. Telefon szám: 651.

Van szerenesénk a t. jégfogyasztó közönséget értesíteni, hogy rendes nyári üzemenket megkezdjük és hához szállítunk tiszta vízvezetési vízből készült kristálytisza müjeget.

Havi bérletrendszerre előfizetéseket elfogadunk napi egész táblára és napi fél táblára.

Nagyban való vételnél kedvezményesen áron szállítjuk a jeget a megrendelés helyére. Egyszerű telefon felhívásra azonnal szállítjuk higiénikus kocsijainkon a megrendelt müjeget.

Tömeges megrendelést kér
Nagyvárad város
jéggyára.

A legmegbízhatóbb

Répa- és fűmagvak

özv. Kádár Jánosné

üzletében, Rákóczy-ut 1. sz. alatt szerezhetők be

fűszer és csemegeárak

elsőrendű beszerzési forrása.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül hához szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Dusafalva községben
mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömösölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kúrgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, működés és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Mégis az ország bármely részéből elfogad

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,**évi lámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Uj sörraktár! **Kristály mûjéggyárunk** Uj sörraktár!

Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy üzletkörét telepünkön **Gilányi-utca 5/7. szám** alatt sör nagybani elárúsításával bővítettük ki. A sörszükségleteknél levő különböző igények kielégíthetéseére átvettük a már **évtizedek óta** fennálló jó hírnévről és jóminőségű söréről ismert **Czell-Kolozs-Monostori sörgyárának képviselőjét**. Ezen sörgyár által termelt söröket már **március 1-től** hoztuk forgalomba úgy hordós, mint tisztán lefejtett állapotban, palackokban a legjutányosabb árak mellett. Egyidejűleg tisztelettel értesítjük a t. fogyasztóközönséget, hogy

„Kristály” mûjéggyárunkat

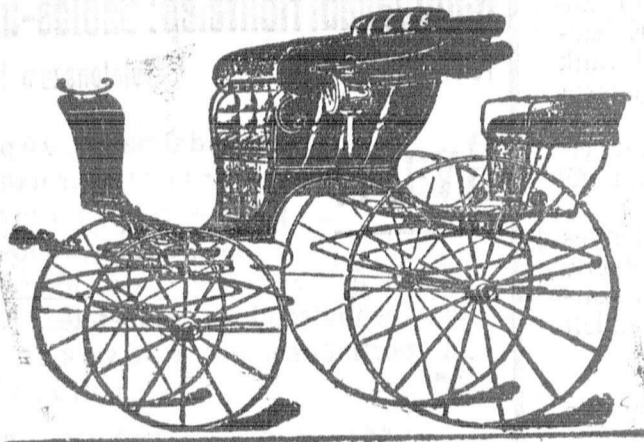
teljesen átalakítva, ismét üzembe helyeztük, és azt már ezután egész éven át üzembe tartjuk. Házhoz szállítunk vízvezetéki vízből előállított kristálytisza **mûjeget** jutányos árak mellett. **Havi bérlet** rendszerre előjegyzések elfogadtatnak. Nagyobb fogyasztóknak kedvezményes árt számítunk. A t. jégfogyasztó közönséget pontos és gyors kiszolgálásunkról biztosítva. Becses pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Telefon szám **398.**

Szanditz és Társa

Telefon szám **398.**

Kristály mûjéggyár és sörkereskedelmi b. t.

Standary György

kocsigyáros, volt es. és kir. gyógykovács.

Lakatos-utca 10. szám.

Telefon: 866.

Kész uj kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kivánatra rajzok után is készítenek a legmodernebb kivitelben.

Szuperfoszfát Mútrágya

Telefon 969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszálók és mindennemű veteményeknek földjavítására. 150—200 kilóval 80—100 korona értékű a terménytöbblet.

Kondor Dezső

cement, cementcső és fedéllemez üzlet. Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6-ik szám.

Részvénytőke 4.000.000 korona

Tartalékok 915.000 korona

Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó (cheque) számlára és azokat a mindenkori pénzvizonyoknak megfelelő legmagasabb kamatláb mellett (naptól-napig) gyümölcsözteti.

Leszámitol **váltókat**.

Előlegeket nyújt **értékpapirokra**.

Épitkezési és jelzálogkölsönöket engedélyez.

Törlesztéses-jelzálogkölsönöket nyújt 10—50 évi időtartamra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapirokat, beváltja a kisorsolt címleteket és szelvényeket díjmentesen.

Foglalkozik továbbá a bankszakma összes ágaival.